

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Cherryh_Carolyn_Janice-Nadoby.pdb

PDB Name: Cherryh_C_J-Nadoby
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 17.12.2005
Modification Date: 17.12.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

NÁDOBY
C. J. Cherryh

I kdyby snad mělo jednou Zemi a naše potomky potkat to nejhorší, naděje je nekonečná, jakmile si uvědomíte, že rozměr času ve vesmíru je mnohonásobně větší než prchavé okamžiky kterékoliv civilizace.

Sestup raketoplánu na větrný povrch byl velmi nepříjemnou záležitostí. Ve skafandru, zatížený dýchacím přístrojem, sestoupil Desan z plošiny a pomalu se kýval dál do cizího světa, zatímco se snažil zbavit pozornosti malých, pavoukům podobných služebních robotů: „Tudy, občane, občane tudy, buďte opatrný, dávejte pozor na cestu, poškození skafandru je velmi nebezpečné.“

Podružní služebníci. Desan k nim cítil nechuť. Velitel celé akce poslal tahle stvoření doprovázená jen osmikolovým AI transportérem, který se rozhodl zaparkovat velmi nevhodně, přinejmenším pět set kroků za oblastí působení přistávacích trysek raketoplánu. To představovalo obtížně dlouhou cestu přes zaprášenou planinu a to navíc ve skafandru plném nepohodlných záhybů a zatíženém ještě dýchacím přístrojem. Desan se obrátil a vrhl toužebný pohled na raketoplán, stříbrný tuponosý klín tiše spočívající na podvozku pod temně šedivým nebem na okrově rezavé zemi. Při pohledu k nebi se otřásl a svěřil se do iritující péče služebních robotů, kterým svěřil i svá skromná zavazadla. Pak se vydal na dlouhou a nepříjemnou cestu k čekajícímu AI transportéru.

„Dobrý den,“ pozdravil ho stroj nevýrazným kovovým hlasem a otevřel dveře. „V mém oddělení pro cestující není bezpečná atmosféra, rozumíte, lorde Desane?“

„Ano, ano.“ Desan vyšplhal dovnitř a usadil se na přední sedadlo, aniž tím nějak zvlášť zatížil odpružení transportéru. Malí roboti se uvnitř pohybovali trhavými pohyby váhajícího hmyzu a když naložili jeho zavazadla, několikrát ho posunuli tak, aby umístění odpovídalo jejich robotickému smyslu pro přesnost, podobnému chemickým vzorcům K zešílení. Typická robotická výkonnost. Desan pleskl do sedadla citlivého na tlak. „Tak jedem, co kdybychom se trochu pohnuli, no?“

AI promluvil na své hloupější bratrance - bylo to krátké elektrické zapištění, při němž se systematicky zahemžili. „Pozor na dveře, občane.“ Dveře se spustily a zajistily. AI nastartoval poměrně hlasitý motor. „Chcete, abych zatemnil okna, občane?“

„Ne. Rád bych se rozhlédl po krajině.“

„S potěšením, lorde Desane.“

A pro AI to bezpochyby potěšení bylo.

* * *

Ke stanici museli projet velký kus cesty přes planinu, pokrytou jemným a lehkým prachem, který vozidlo vířilo v hustých oblacích, takže jeho clona zastírala pohled dozadu. Prach byl hustý a měkký, občas vyplňoval hlubší kapsy, na nichž se transportér zahoupal („Odpusť, občane. Cítíš se pohodlně?“).

„Dobré je to, dobré, jsi velmi schopný.“

„Děkuji ti, občane.“

A nakonec - konečně! - se objevilo něco jiného než jen ta únavná rovina, sotva znatelný náznak pahorků a jedna atypická hora, masivní dlouhý val, který začínal jako mlhavý náznak a přecházel v pevnou hmotu. Ta se změnila v hladký pravidelný útvar, na pozadí jemně hnědých vlnek pahorků, které si tento název sotva zasloužily, neobyčejně výrazný.

Hora. Oko ji na větší vzdálenost vnímalo jako sopečný nebo usazeninový útvar, který tady nepřírozně a tvrdohlavě vystupoval na povrch; v krajině, kde se všechno ostatní sklonilo před entropií a bylo nevýrazné, beztvaré a ploché. Když však AI projížděl kolem hory, bylo vidět, že podivný útvar má sváry a švy, nese známky výroby a i když člověk předem věděl, co to je, teď když Desan kolem onoho výtvoru rukou Prastarých projížděl tak blízko, cítil, jak ho v jeho zcestovalé duši zamrazilo. Stanice se objevila o něco později na pozadí živly chlazených pahorků - skupina překvapivě zelených kopulí v hnědém světě bez života. Ale takové kopule už Desan znal. Protože jediným svědkem mohl být AI, otočil se Desan na sedadle a přitiskl pružnou bublinu helmy k oknu s dvojítm těsněním a díval se a díval na tu neuvěřitelnou stavbu, dokud nezmizela za zádi stroje a nezahalil ji prach.

„Prosím, pane,“ ozval se nekonečně optimisticky AI. „Už jsme téměř na místě - zbývá malý kopeček. Provedu výstup

velmi hladce.“

Zahnout a přidat. Naklonit se a otočit. Kopule za předním oknem se přiblížily a motor zakvílel v otáčkách. „Sloužil jsem vám s opravdovým potěšením.“

„Díky,“ zamumlal Desan, který už věděl, že ho čeká další nepříjemná chůze, pak výstup po stupních z umělé hmoty k přechodové komoře, zatímco po uvítacím výboru nebylo ani vidu ani slechu.

Jakmile transportér zastavil a upravil svou výšku s pneumatickým sykotem, objevili se další služební roboti.

„Děkuji vám, lorde Desane, dejte pozor na svou helmu, dejte pozor na připojení svého dýchacího přístroje a dávejte pozor na cestu před sebou. Prach je kluzký...“

„Děkuji ti.“ Před AI nebylo úniku.

„Já děkuji vám, můj pane.“ Dveře se zvedly. Desan se pomalu vysoukal ze sedadla a vystoupil na prašnou zem. Přitom dával pozor, aby dýchacím přístrojem nezavadil o rám dveří a v nezvyklé přitažlivosti se tím úkolem docela zadýchal. Přijeli k němu služební roboti, aby se chopili zavazadla, zatímco Desan se kývavou chůzí vydal po roštovém chodníku z umělé hmoty na cestu k jedné z citrónově zelených kopulí. Uměle vyrobený materiál. Umělá hmota, ale ani ta nepocházela z této pustiny, byla vyrobena z přebytečné biomasy na jejich kosmických lodích. Tady to byla všechno jen mrtvá a děsivá pustina. Dokonce i signál, který jej navedl do středu mrtvého jezera, byl vysílán roboty stejně jako zpráva, že ho bude očekávat dopravník.

Před ním se otevřely dveře přechodové komory a v nich se objevily živé postavy ve skafandru. Byly alespoň tři, skuteční lidé z masa a krve, oblečení ve skafandrech, kteří mu vyšli vstříc, aby mu prokázali příslušnou společenskou úctu. Ale bez ohledu na onu umělou kamennou horu, bez ohledu na zářící zelené stavby a robotické stroje určené k rozličným výzkumům, což jen potvrzovalo autenticitu všech hlášení, Desan cítil smrtelné nebezpečí, které na tomto místě hrozilo. Pomalu pokračoval, dotkl se nabídnutých rukou v silné rukavici, oplatil očekávané zaslutování a pokračoval po chodníku z umělé hmoty k otevřené přechodové komoře. Neustále ho mrazilo až do morku kostí. Nedokázal na to místo zaostřit, bylo to jako v ošklivém snu se známými věcmi, ale odporně zkreslenými.

Sto let dlouhé putování od chvíle, kdy tento svět viděl naposled a to ještě jen z oběžné dráhy, zatímco dostával hlášení prakticky z třetí ruky. Jeho cestě od přistávací plošiny k výzkumnému středisku, pod výhrůžnou oblohou a kolem hory, jež kdysi bývala přehradou na dávno zaniklém jezeře, předcházelo sto let.

Byly tady, samozřejmě, objevy na měsíci. Několik artefaktů. Kus látky pokrytý značkami. Primitivní, až nepředstavitelně primitivní. První předzvěsti objevů na tomhle vysušeném, rezavě hnědém světě.

Spolu s uvítacím výborem vstoupil do přechodové komory hlavní kopule, vyčkal příslušnou dobu a s úlevou si vydechl, když signalizační světla změnila barvu z bílé na oranžovou a dveře je vpustily dovnitř. Popošel, stáhl si přilbu a nasál hluboký doušek nečekaně a nepříjemně páchnoucího vzduchu. Vstupní hala této ústřední kopule měla strohý a úřední charakter - plastické stěny, nezakryté rozvody. Uprostřed zápasilo o život několik rostlin ve velkém květináči.

Před nimi černý sloup a celkem běžný symbol: plaketa se dvěma nahými postavami vesmíranů, základní mapa hvězdného systému - reprodukováná věrně až do takových podrobností, jako jsou škrábance a drobné dolíčky mechanických poškození. Na některých místech by mohl být nudně obyčejný a zůstat nepovšimnut.

Ale sem patřil, byl odsud a tohle poselství Prastarých tady nikdy nemohlo být nudné a obyčejné.

„Lorde Desane,“ ozval se ženský hlas a on se, stále ještě ve skafandru, neohrabaně otočil.

Byla to sama doktorka Gothonová, vysoký věk nezastírající dáma, oblečená ve vědecké modři. Omámila ho ta výjimečná pocta a okamžitě zapomněl na veškerý nedostatek pohostinnosti, který až do tohoto okamžiku pociťoval.

Natáhla k němu ruku. Užaslý zareagoval okamžitě, ale v posledním okamžiku si uvědomil, že má rukavici a spustil paži, aby si rukavici stáhl. Doktorčino gesto bylo půvabné a on se cítil nejen velmi hloupě, ale byl skutečně vyveden z míry, když se pak jeho ruky dotkla - ne, když mu ruku pevně sevřela - mozolnatá ruka legendárního vědce. Ruka změkla věkem a ztvrdlá prací současně. Věk a proslulost. Schopnost řeči ho dokonale opustila a když si znovu v duchu probíral důvody své návštěvy, cítil se naprosto sklíčený.

„Pojďte dál, lorde Desane a dovolte, aby vás zbavili toho příšerného skafandru. Jistě si budete chtít po cestě odpočinout, zdřímnout si, možná si dát šálek čaje. Roboti vám odnesou zavazadla do pokoje. Ubytování tady není nijak luxusní, ale věřím, že zjistíte, že je celkem pohodlné.“

Více a více dvornosti. V takovém prostředí by jeden mohl ztratit veškerou orientaci, dát se odzbrojit jemností a příjemnostmi, utonout v rozpačité neochotě se bránit.

„Rád bych viděl to, na co jsem se sem přijel podívat, doktorko.“ Desan rozeplal několik dalších švů, předal skafandr do čekajících rukou a uhladil si kombinézu. Nebylo to příliš strohé, až neodpuštělně uspěchané? „Nemyslím, že bych dokázal odpočívat, doktorko Gothonová. Pohodlí jsem si užil dost na palubě raketoplánu. Rád bych tady provedl svá pozorování, takže kdyby si mě mohl někdo z vašich lidí vzít na starost -“

„Ale jistě, to je samozřejmé. Čekala jsem něco podobného - takže pojdte, prosím, provedu vás sama. Vysvětlím vám vše, jak nejlépe dokážu. Možná, že se mi vás během té prohlídky podaří přesvědčit.“

Byl ohromen hned od začátku; čekal nějakého vyššího úředníka, nejspíše vedoucího projektu, ale ne Gothonovou. Krácel kousíček za doktorkou, za tou postavou s mírně pokleslými rameny, která působila mezi studenty a nižšími úředníky jako určitá forma božského zjevení. V těch vzácných chvílích, kdy nespala, procházela Gothonová s nepřítomným výrazem chodbami a očekávalo se, že ti mladší si budou tlumenými hlasy sdělovat: viděl jsem doktorku. Viděl jsem doktorku!

Tím hlasem, kterým člověk popisuje zjevení.

Budili ji málokdy, pro většinu menších světů stačili vědci - průzkumníci nižšího zařazení. On byl pátý lord-navigátor, čtvrtý narozený na cestě, dvaapadesát let bdícího času a pouhé dva tisíce let Cesty proti prodřímáným věčnostem doktorky Gothonové.

A Desana při těch myšlenkách zabořilo až v morku kostí, když se podíval na jemný půvab, který vyzařoval z té shrbené staré vědkyně se skvrnitou kůží, z toho proslulého pátrače, který trpělivě luštil ty největší záhady vesmíru. Pak ho naplnila lítost. On tady na tom místě osobně strádal, ale ne jak by tady strádala Gothonová, ne tím vnitřním tichem, se kterým se tiše a zamyšleně pohybovala po chodbách a které měly lodní posádky přísně zakázáno rušit.

Studenti se teď předbíhali v úslužnosti - kdo jim otevře dveře, tiskli se ke stěnám a uvolňovali jim cestu do prostor umístěných hlouběji a hlouběji ve spleti kopulí. Ruce těch, které měli, se otíraly o Desanovy rukávy; bylo to gesto přivítání nabízeného současnému lordu-navigátorovi. Snažil se tuto dvornost v rámci možností, i přes silný pocit vlastního nepohodlí, oplácet. Srdce mu pracovalo v nezvyklé přitažlivosti, nozdry vnímaly nejen pach místních plastických a recyklovaných hmot a příliš mnoha těl shromážděných v malém prostoru, ale i tvrdý, natrpklý vzduch, jakoby plný elektřiny nebo přeschlého prachu. Představil si, jak někdy do kopule prosakuje nebezpečná atmosféra zvenčí. Byla to znepokojivá myšlenka. Najednou si uvědomil všechna nebezpečí tohoto místa a zatoužil být co nejrychleji pryč.

Zatímco on cestoval, Gothonová tady prožila už sedm let svého života, kterého zbývalo méně a méně. Byla vzbuzená čtyřikrát, toto probuzení bylo čtvrté a trvalo už více než pět let. Byla to nejdelší bdící perioda v jejím životě. Konečně našla informace, které stály za to, aby jim obětovala léta života a nemilosrdně spalovala rok za rokem. Ona věřila. Věřila natolik, že v honbě za odhalením byla ochotna zemřít.

Otřásl se od hlavy k patě a následoval Gothonovou vzduchotěsnými dveřmi do další kopule a vnitřnosti se mu sevřely hrůzou, protože na všech stranách viděl police a ty byly zaplněny žlutými lebkami, nekonečnými řadami černých očních důlků a rozštělených úsměvů. Některé z lebek měly čelisti podobné čenichu, jiné zase ne. Některé malé, prakticky beznosé lebký měly tesáky, které jim dodávaly moudrý a inteligentní vzhled - jako matičtí lidé, jako děti s předčasně dospělými rysy - musel si pomyslet prakticky každý, kdo viděl hologramy nebo některý z originálů, jež se dostaly na některou z laboratoří na oběžné dráze. Jenže u těch zase byla příliš malá mozkovna. Skutečný myslící tvor zabíral další police. Řada za řadou lebek s prázdnými důlky, ale s dostatečně prostornou mozkovnou, které se jakoby v neustálé hrůze usmívaly podivným plochým úsměvem. Jejich úsměvy však vyvolávaly mnohem větší hrůzu v těch, kdož je tady, v této pustině, objevili.

Tady se Gothonová zastavila a vybrala jednu z malých inteligentních lebek, která byla z podstatné části zrekonstruována. Desan měl dost zkušeností na to, aby poznal, co je pravé a kde je připojena plastikost. Tahle lebka byla mnohem jemnější než ostatní a měla i mnohem menší čelist. Dva přední zuby byly zrekonstruovány, stejně tak jeden postranní.

„Bylo to dítě,“ řekla Gothonová. „Říkáme jí 'Malá slečna'. Je to první z těch, které jsme našli na tomto nalezišti, nahoře v kopcích, v břehu potoka. Chyběla jí většina jedné nohy, ale jinak je prakticky v pořádku. Malá slečna byla sama až na malé zvířátko, které svírala v náručí. Ponechali jsme je pohromadě - bez ohledu na katalogizaci.“ Pozvedla dobře zrekonstruovanou zvířecí lebku z místa mezi lebkami myslících tvorů. Lebka byla půvabná, se zřetelnými tesáky. „I archeologové dokáží být sentimentální.“

„Já - chápu -“ Desan bezmocný, zapletený v síti zdvořilosti, natáhl prst a opatrně se lebky dotkl.

„Tak jděte zase spát.“ Gothonová vrátila obě lebký na místa, oprášila si ruce a pokračovala v chůzi. S Desanem v patách prošla jednoduchými dveřmi do místnosti plné lidí a přeplněných pracovních stolů, na nichž se vršily hromádky nálezů.

Zaskočený a ušaslý personál začal vstávat od své zaprášené práce. „Ne, ne, jen pokračujte,“ řekla tiše Gothonová. „My pouze procházíme, nás si nevšímejte. Tady, podívejte se, lorde Desane?“ Gothonová se opatrně natáhla přes rameno jednoho pracovníka a zvedla z police podlouhlou, rýhovanou láhev s měnivou patinou předmětu, který strávil dlouhou dobu v zemi. „Našli jsme jich neuvěřitelné množství. Masová produkce. Průmyslová. Nejen na tomto světadíle. Tytéž láhve existují v nalezištích na celém světě, v nejvyšších vrstvách. Úplně stejný tvar a provedení. Těsně před časem pohromy. Podle takových maličkostí poznáváme základní spojení a obchodní svazky.“ Odložila skleněný artefakt a zvedla prakticky kompletní vázu, sestavenou z mnoha kousků.

„Vždycky nakonec dojde na nádoby, lorde Desane. Podle nádob a láhví je dokážeme stopovat celé věky. Přes mnoho vrstev. Mají dlouhou a složitou minulost.“

Desan natáhl ruku a dotkl se zoxidovaného zahnědlého povrchu vázy. Objevil na jejím povrchu jediný kousíček jasně modré glazury a velká místa zasedlé usazeninové krusty. „Jak dlouho - jak dlouho trvá, než se věc změní na něco takového?“

„To záleží na půdě, na vlhkosti a kyselosti. Tahle pochází odsud z okolí,“ Gothonová nádobu něžně položila zpět na polici a šla dál. Křehká postavička s nahnětlými rameny mezi ostrůvky minulosti. „Ale dlouho, velmi dlouho, aby se ztratilo tolik - prakticky všechny artefakty jsou pryč. Kovy oxidují, plastické hmoty se rozkládají, látky mizí velmi rychle, papír a dřevo vydrží v suchém prostředí poměrně dlouho, ale nakonec zmizí také. Vlhkost zničí podrobnosti soch. Jen drahé kovy odolávají útokům. Půda dokáže zdeformovat i kámen, rozdrtit kov. Dokonce i ty nejdokonalejší nádoby nacházíme jen v úlomcích, často je skládáme jako hlavolamy. Jsou sice velmi křehké, ale přetrvávají památníky, vydrží tak dlouho jako sama zem, která je ukrývá - je jedno jestli suchá, nebo mokrá - dokonce i pod mořem, kde není žádný podmořský život, který by jejich existenci nějak ovlivnil. Ta láhev a váza jsou stejně účtyhodné jako velká přehrada. To si jejich výrobci jistě nepomysleli, že?“

„Ale -“ Desanovy myšlenky se zmateně roztočily, když si vzpomněl na velkou planinu, prachové nánosy a hluboko pohřbená tajemství. Ale?

„Určitě jste mohli minout nějakou důležitou podrobnost. Prohledáváte svět. Můžete objevit něco zvláštního a všechno si vysvětlit zcela chybně.“

„Ano, jistě, to by se mohlo stát. Ale když věci nacházíme tam, kde jsme je očekávali, je to důležitá stopa, potvrzení -

jeden si jen musí vytvořit teorii o tom, kde hledat. Samozřejmě se snažíme najít nejpravděpodobnější místa nálezů předem, dolíky nebo vršky na fotografiích, které požadujeme od průzkumníků na oběžné dráze. Ale člověk si vypěstuje zvláštní cit pro tvar krajiny - a to je častokrát víc než mechanické zkoumání, lorde Desane.“ Tmavé oči doktorky Gothonové se mírně přivřely, zatímco její duch putoval tajnými chodbami vzpomínek a Desan stál a ztrácel se v nepředstavitelné oduševnělosti staré dámy. Jak se chová mozek v tomhle věku? Toulá se v myšlenkách. Mohla snad velká doktorka podlehnout mysticismu? Ohlásit něco takového by jednu obtíž řešilo... Jenže mít tuhle politováníhodnou povinnost -“

„Je to určitý cit pro živoucí bytosti, lorde Desane. Ten začne osahávat krajinu a říká - kdyby to bylo před dávnými roky a já chtěla stavět, kdybych zamýšlela obchodovat, kam bych se obrátila? Kde by žili moji sousedé?“

Desan si opatrně odkašlal, protože si přál vrátit rozhovor k podstatným faktům.

„A tomu, samozřejmě, napomáhají robotické sondy.“

„Sondy, lorde Desane, jsou jen mrtvá zařízení bez srdce. Robot může být velmi zručný, ale výzkumník ho může řídit jen z velké dálky, slepý k příležitostem a pravému charakteru země. Ale vy jste se narodil ve vesmíru. Třeba v tom nevidíte žádný rozdíl.“

„Věřím tomu, co říkáte,“ přikývl Desan upřímně. Cítil v zátylku váhu oblohy. Olověné, odporné oblohy, leprovitě nezdravé vrstvy mezi nimi a hvězdou a jediným měsícem. Gothonová si pamatovala rodný svět. Pamatovala si rodnou planetu. Už tehdy byla slavnou specialistkou. Stará vědkyně tvrdila, že přijde do podobné krajiny a vidí věci, které nedokáží vidět oči robotů, že se pokusí myslet myšlenkami, které zněly v oněch zaprášených lebkách, když byly ještě pokryty svaly a kůží -

- jak dávno?

„Hledáme pahorky,“ Gothonová dál kráčela svižnou chůzí uličkou, kolem skloněných hlav a stydlivých pohledů studentů i zaměstnanců, kteří se věnovali svým mravenčím úkolům. Práce droboučkových elektronických jehel pokračovala, všechny pomaličku a opatrně odstraňovaly věkovité nánosy, aby se na světle objevil povrch předmětu.

„Stavěli poměrně mohutné konstrukce. Obrovské mrakodrapy. Některé musely vydržet nepoškozené snad tisíc let, ale nakonec ani ony nevydržely, padaly a na místě jejich pádu vzniklo zbořeníště. Pak přišel vítr a řeky kolem ruin změnilly směr a samozřejmě samy trosky se působením povětrnostních vlivů sesedaly. Od onoho okamžiku na celý pahorek působila jeho vlastní váha, přesouvala ho a skládala a to nám komplikuje práci.“ Gothonová se znovu odmlčela vedle dalšího pracovního stolu, pokrytého vypnutými holoplochami. Mávla rukou a na stole se objevila krajina, klikatý had stavebního materiálu se táhl proláklinou. „Podívejte se na tu zeď. Oni ji jistě nepostavili takhle, aby se kroutila sem a tam a nahoru a dolů. Přitažlivost a pohyby půdy ji časem zdeformovaly. Byla pohřbená, dokud jsme ji neodkryli. Jinak by ji samozřejmě vítr a slunce zničily dávno. Stejně jako ji zničí teď, pokud ji vítr během času znovu nezasype.“

„A co ta velká hromada kamení -“ mávl Desan rukou, aby naznačil směr k velké přehradě, a uvědomil si, že je dezorientovaný. „Jak ta je stará?“

„Stará jako jezero, které se za ní vytvořilo.“

„Ale časově odpovídá katastrofě?“

„Ano. Víte, tahle hmota možná zůstane stát ještě v době, kdy vyhasne hvězda. Těch několik velkých přehrad; pyramidy, které po světě tu a tam nacházíme - můžeme se o jejich stáří jen dohadovat. Prežijí jakýkoliv jiný povrchový útvar, kromě samotných hor.“

„Bez života.“

„Oh, ale vždyť tady je nějaký život.“

„Na ústupu.“

„Ne, to ne. Neustupuje.“ Doktorka pokynula a na další holoploše se objevilo jezírko, zelené řasami, které se houपालy ve slabých vlnách a pohybovaly ochmýřenými stonky. „Měsíc stále ještě chrání tenhle svět před zánikem. Je tady voda - ne sice zdaleka tolik, kolik jí viděla ta přehrada - a jsou tady tyhle řasy, droboučké řasy, které dávají naději celému světu. Drobný život, věci, které se plazí a létají - lišejníky, a život v rovinách.“

„Ale nic, co znali oni.“

„Ne. Život si tady tvoří nové odpovědi. Začíná znovu.“

„To toho ale nemá mnoho do začátku, že?“

„Málo, pravda. To je věc, která zajímá doktora Bothogiho - zda ten život, který tady vzniká, má dost času, nebo jestli křivka zániku bude tak nepříznivá, že neuspěje - ale ten život to neví. Dáváme si velký pozor na znečištění. Obáváme se však, že je nevyhnutelné. Ale kdo ví, možná že přidá něco užitečného.“ Doktorka Gothonová pohybem ruky rozsvítila další hologram. Po povrchu suchého mechu energickými pohyby pomalu přecupital proudnicovitě tvarovaný šestinohý tvor a divoce při tom mával tykadly.

„Dědicové světa.“ Chladné zoufalství sevřelo Desanovi srdce.

„Jenže každá generace těch malých tvorečků je další skvělý úspěch. Smrt posledního je vždy hlubokou tragédií, kterou si hlavní aktér samozřejmě neuvědomuje. Intelligence bude muset, hm, nějakou půlmiliardu let počkat, ale pak se možná objeví. Jestliže hvězda nezklame, protože už má vrchol života dávno za sebou.“ Další hologram - obraz pouště a zvířeného písku vedle obrazu řas v jezírku. „Život tvoří život. Ty řasy, které vidíte, pilně tvoří další život. Nabírají do sebe základní prvky, přeměňují je a budují podpůrný řetěz, který poskytne jiným organismům potravu, zatímco řasy samy se budou množit dál. Tak se projevuje život. Je pilný, samozřejmě bezděčně, ale pomalu a spokojeně si buduje místo na své planetě.“

Desan na ni vrhl překvapený a tázavý pohled.

„Aha, jistě. Biohmota. Petrochemie. Obrovské zásobárny energie; čekají, až je využije cílené vědomí. A to, pokud se objeví, ovládne svět, protože intelligence je něco, co dělá život schopnějším. Jenže intelligence je nebezpečná věc, lorde

Desane. Je to nezávislý počítač, který vychází z vlastních závěrů a provádí výpočty svou metodou - a to ve prospěch té malé řasy. Miliardy podobných počítačů běží a počítají rychleji a rychleji, upravují samy sebe a své ekologické prostředí - a co když došlo k nějaké maličké, zcela zanedbatelné chybě při zadání?“

„Na něco takového přece nevěříte. Přece byste nás nechtěla zredukovat na nějakou chybu.“ Desanova víra byla otřesena. Ta dobrá žena neztratila jistotu, ale její obrovská inteligence otřásla její vírou a proslulá jemná doktorka začala být ve svém neuvěřitelném věku cynická. On se teď jejímu cynismu bránil chabou zkušeností svých dvaapadesáti skrovných let. „Podívejte, tohle přece není žádný důkaz, doktorko, to mohla být nějaká zcela přirozená přírodní katastrofa.“

„Jistě, jako třeba náraz obrovského meteoritu.“ Doktorčina ruka přeletěla nad hologramy na čtvrté desce a místo nich se tam objevil obraz kráteru tak obrovského, že v něm bylo zřetelné zakřivení horizontu. Byl to jeden ze základních rysů planety, o to úžasnější, že byl vidět už z vesmíru. „Jenže tenhle planetární systém nese mnoho jizev po takových událostech. Soustavy s větším počtem planet a jednou centrální hvězdou, jako je tenhle, narážejí na cestě vesmírem na množství nečistot. Podívejte se na ta tělesa bez atmosféry a podle kráterů posuďte množství meteorů, které na ně musely dopadnout. Řekněte mi, vesmírný poutníku, nemám pravdu?“

Desan se zhluboka nadechl a pocítil úlevu, neboť otázky se přenesly na půdu, kde se cítil doma. „Samozřejmě, že systém je k podobným nehodám náchylný. A ten kráter mohl být dostatečnou příčinou.“

„Kdyby vznikl v době, kdy tady ještě byl inteligentní život. Ale ten úder dopadl na mrtvý svět.“

Znovu přeletěl pohledem kráter. Pískem pokrytý spečený lávový povrch vypovídal o dlouhověkosti.

„Vy máte nějaký důkaz.“

„Vrstvy. Nádoby. Ironií je, že oni se pravděpodobně podobné katastrofy velmi obávali, možná, že nebezpečí odhadli podle povrchu měsíce, možná znali mechaniku své planetární soustavy nebo snad v minulosti k něčemu podobnému došlo a událost zůstala uložena ve vzpomínkách.“

Občas lze vytušit záblesky inteligence, která se odsud zvedala - co ji hnalo, po čem toužila.“

„Jak bychom mohli pochopit něco takového? I kdybychom se pokusili vcítit do jejich očekávání.“ Desan se zarazil, zahanbený a zhrožený. To bylo téměř rouhání. Ještě okamžik a byl by spáchal nenapravitelný prohřešek a už kolem večere by o tom, k jeho věčné škodě, věděli lordi-sudí na orbitální stanici.

„Chodíme jejich krajinou, osaháváme jejich kosti, držíme v našich živých rukou jejich lebky a pokoušíme se vmyslet do jejich světa. Stojíme zde, pod hroživou oblohou. Co budeme dělat?“

„Pokusíme se uniknout. Uprchnout z tohoto světa. Oni také unikli. Vesmírné artefakty.“

„Vesmírná archeologie je o tolik snazší. Milion let, dva a věci stále září. Záznamy jsou stále čitelné. Barva ani po celé věčnosti nevybledne, a znovu se rozjasní, když na ni padne světlo. Jeden povrch ohlodán mikroprachem, protilehlá plocha stejně dokonalá jako v den, kdy ji vytvořili. Neustále se mě vyptáváte na stáří těch zřícenin. Ale my to víme, cítíme to v kostech - nebo podle vás skutečně nemáme podezření, kdy se to všechno stalo?“

„Nemohlo se to stát v té době!“

„Pojďte se mnou, lorde Desane.“ Gothonová mávla rukou, zrušila všechny hologramy a v chůzi otevřela dveře do další místnosti. „Tak mnoho ke zkatalogizování. To je zde hlavní náplň práce. Dělají ji hlavně studenti. Snaží se rekonstruovat, číslovat, zapisovat. Knihovnická práce: je třeba vědět, kde a jak jsou ty věci zařazeny a uloženy. Ještě nějakých pět set let intenzivního třídění a rekonstrukce a budeme mít dost údajů, abychom se dozvěděli něco o jejich myšlení - i když pravděpodobně nenajdeme jiné písemné artefakty než ty, které jsme objevili na měsíci. Místo divů. V práci doktora Bothogiho místo neustálých divů. Droboučká řasa, která svou práci začíná stále znovu a znovu. Možná, že ne poprvé - což je zajímavá myšlenka.“

„To myslíte.“ Desan předešel několika hlasitými kroky v úzké sterilně čisté hale stárnoucí doktorku. „To myslíte, že ještě předtím, než se objevili inteligentní tvorové, se tady odehrály jiné katastrofy a jiné začátky?“

„Oh, dávno předtím, člověku z toho až běhá mráz po zádech, že, když si představí, jak tvrdohlavý život se tady může vyskytovat, jak neodbytný při všech těch nebeských pohromách - řasa a pak malé plazivé věci a pomalý dlouhý vzestup k dominantnímu postavení.“

„Bývalá inteligence?“

„To je sama o sobě velmi zajímavá otázka. Jenže organismus nemusí být inteligentní, aby ovládl svět, lorde Desane. Jen vytrvalý. Výkonný. Cožpak to mnoho světů nedokazuje? Rozvinutá inteligence je vzácný skvost. Tolik úspěchů končí ve slepých uličkách. Ploutve místo rukou. Nepřítomnost hlasového orgánu - pokud nevěříte v telepatii a ujišťuji vás, že já nikoliv. Ne. Hlasové dorozumívání je nezbytné. Způsob dorozumívání na dálku. Světelné záblesky. Zvuk. Něco. Jinak se vaši jedinci ztratí v osamělých objevech, objevech objeveného a zbytečně násobeného úsilí. Kolik inteligentních druhů - tvorů s tímto výjimečným atributem - postrádá něco základního, má určitý nedostatek, který je zastaví dřív, než vytvoří civilizaci, dřív, než objeví technologie.“

„- dřív, než opustí planetu. Ale oni to dokázali, byli jediným úspěchem na tisíc možných. Bez nich.“

„Bez nich. Ano.“ Gothonová k němu obrátila své úžasné hebké oči a on na okamžik pocítil nesmírné a strašlivé ticho, podobné tichu hrobky. „Tady končí dětství. Tak či tak, končí.“

Nenacházel slov. Na okamžik stál ochromen a jeho mysl se převracela jakoby ve vzduchoprázdnu. Pak zamrkal a následoval doktorku jako dítě, neschopen udělat cokoliv jiného.

Nechte mě odpočívat, pomyslel si v té chvíli, zapomeňme tyhle začátky a tento den, nechte mě někam odejít, sednout si a dát si něco teplého k pití, abych zahnal ten chlad, který mi zalézal až do morku kostí, a začneme znova. Možná, že kdybychom vyšli z faktů a ne z představ a domněnek -

Ale nebude odpočívat. Obával se, že mu na tomto místě nebude dopřáno odpočinku, že jakmile by se jednou jeho tělo přestalo pohybovat, dopadla by na něj nesmírná váha oblohy, drtivé oblohy, která jakoby věštila zmar historie celého

toho ztraceného druhu. Stáří planety by se mu pak vsáklo do kostí a strašilo by jej ve snech tak, jak to nedokázal ani nesmírný věk hvězd.

Všechna ta léta jsem cestoval, doktorko Gothonová, všechny roky svého života jsem pátral od hvězdy ke hvězdě. Relativita z nás udělala sirotky. Z vás ten svět udělá svatou. O mně se lidé ani nedozví. Za čtvrt milionu let - zapomenou. O, doktorko, vy víte mnohem lépe než já, jak stárne svět. Už jste viděla čtvrt milionu let - a oba jsme sirotci. Já nekonečně klonován. Vy, ve svém dlouhém spánku a vašich několik klonů zase ve svých spáncích - ó, doktorko, my vás stvoříme znovu. A přece to nebudete ta původní, skutečná vy. Rozhodně ne víc, než jsem já Desan-původní. Jsem jen pátý lord-navigátor.

Za čtvrt milionu let, při dalším rozvoji, by náš druh měl, mohl by vynalézt nějaký rychlejší způsob dopravy a najít nás, své dávno ve věčnosti ztracené předky. A my o ničem takovém nevíme, doktorko Gothonová - jak bychom mohli - ale to všechno jen kdyby, jenže to se nikdy nestalo a my se stali čelní vlnou pátrání, které nás nikdy nedohoní ani nepředstihne.

Během čtvrt milionu let nás může postihnout nějaká katastrofa a bude pak náš svět vypadat jako tenhle svět okru a mrtvolné rzi?

Přestože jsme jen klony a děti klonů, genetické zkameněliny, anomálie našeho druhu?

Co jsme my pro ně a oni pro nás? My hledáme Prastaré, tvůrce sondy.

Desanovy myšlenky zmateně vířily. Přestože byl expert na výpočty časové relativity, zvyklý na mezihvězdné prostory, jeho vědomí se bouřilo a on musel vynakládat mnoho sil, aby dokázal sledovat chodbu, po níž kráčeli, a doktorku Gothonovou. Protáhl krok a podařilo se mu ji dosáhnout těsně u dalších dveří.

„Doktorko.“ Natáhl ruku, zastavil ji a pak vyslovil otázku, která hraničila s rouháním, otázku, do níž vtělil svůj strach a doktorčino pokušení. „Nemáte žádné pochybnosti? Musíte mít nějaké pochybnosti. Mohli prostě zmizet z tohoto světa při jeho zkáze.“

Znovu pohled těch jemných očí, teď jako ničivý úder. „Řekněte mi, řekněte, lorde Desane. Našel jste na všech vašich cestách, na jediné ze všech těch bližších hvězd, které jste během onoho stoletého úsilí navštívil, nějaké stopy?“

„Ne. Ale mohli odletět -“

„- a nezanechat jedinou známku, kromě stop na svém měsíci?“

„Třeba se objeví další. Skupina, která provádí pátrání na čtvrté planetě -“

„Nenašli vůbec nic.“

„Vy sama jste říkala, že potřebujete stát v té krajině, musíte myslet jako oni - možná, že doktor Ashodt nedošel na ten správný pahorek, nestál na té pravé pláni -“

„Jestli tam jsou vůbec nějaké artefakty, bude jich jen minimum. Řeknu vám i to, proč to vím, pojďte se mnou.“

Gothonová mávla rukou a zívly na ně dveře do další laboratoře.

Desan šel. Byl by raději zamířil ven, k děsivému povrchu, než těmito jednoduchými dveřmi k odpovědi, kterou mu Gothonová slíbila... jenže poháněl ho zvyk; zvyk, povinnost, možná nevyhnutelnost. Neměl jiný důvod k životu než právě pátrání. Žádný jiný mu nezbyl, byl lordem-navigátorem, pátým vtělením Desana Dase. Už jeho originál vyslali do vesmíru podobně vybaven, jeho druhé vtělení vybavené ještě méně a čas a další vtělení ho zbavily všeho ostatního.

Vstoupili na místo současně tak obyčejné a tak podivné, než aby mohlo být přičetné. Obyčejné proto, že to bylo místo sterilně čisté, jako každá laboratoř, dobře osvětlené a vybavené několika přeplněnými stoly, u nichž pracovali vědečtí pracovníci. Zvláštní proto, že na policích kolem stěn byly narovnány, jako mlčenliví svědkové, stovky a stovky lebek a velkých kostí. V podpůrném rámu pracně sestavená kostra a na okraji stolu jakoby v přerušeném pohybu skrčená kostřička malého zvířete.

Zastavil se. Rozhlédl se a na okamžik se ztratil v pohledech obrovského množství prázdných očních důlků, vyhlížejících ze stěny omělených kostí.

„Dovolte, abych vám představila své kolegy,“ řikala Gothonová. Desan se soustředil na její poslední slova a bezmocně zamrkal, když začala chrlit jména. Jedním z přítomných byl Bothogi, zoolog, mladší než většina ostatních, sedmnáct inkarnací, který při práci téměř rozmařile plýval svými roky a využíval k tomu navíc všechny inkarnace Bothogi Nana. Zbytek jmen prolétl Desanovi kolem uší - skuteční cizinci, pravorození, synové a dcery Cesty. Ztrácel se v jejich pohledech jako v pohledech lebek, v očích, v nichž pravdu představovaly stíny a prach, v pohledech plných tajemství a rouhání.

Oni ho znali, on je ne, neznal dokonce ani lorda Bothogiho. Cítil vlastní osamělost, bezmoc svého přesvědčení - oboje ztraceno v prachu a mlčení.

„Kagodte,“ Gothonová oslovila nahrblého pracovníka s bělavými ušima, „Kagodte - lord Desan se přišel podívat na váš model.“

„Ah,“ staré oči nervózně zamrkaly.

„Ukažte mu ho, prosím, doktore Kagodte.“

Nahrbený vědec přistoupil ke stolu a rozpráhl ruce. Zableskl holografický obraz a Desan, který očekával nějaký strašný výjev, konfrontaci s rekonstrukcí, poplašeně zamrkal. Místo toho se ve vzduchu objevily sloupce zelených a modrých slov. Číslo se množila a odtikávala. Ve svém rozrušení nezachytil začátek a teď už je nestačil sledovat.

„Nevím jak -“

„Tady teď mluvíme o statistice,“ řekla doktorka Gothonová. „Mluvíme o údajích, řídíme naše rouhání matematickými vzorci.“

Desan se obrátil a s úlekem se zadíval na Gothonovou. „S rouháním nechci mít nic společného. Já pracuji s fakty. Přijel jsem sem, abych našel fakta.“

„Sedněte si,“ požádala doktorka. „Sedněte si, lorde Desane. No tak, odsuňte ty kosti stranou, jejich majitel proti tomu

jistě nebude nic namítat, ano, to je ono.“

Desan se spíše zřítíl než posadil na židli u bílého pracovního stolu. Jak podvědomě pozvedl oči, přitáhl jeho pohled kámen připevněný na stěnu, na němž se rýsovala rozmazaná podoba obličeje, setřená, ohlazená živly -

Příbuznost podoby s lebečními kostmi ho až zaskočila. Ta dvě celá těla zachycená na kovové plaketi. Socha. Řady bezmasých lebek.

Mrtví. Svět utlučený meteory, život zápasící ve své nejjednodušší podobě. Mrtví.

„Ach,“ vydechla Gothonová. Desan se ohlédl a viděl, že sledovala jeho pohled. „Ano. Tohle. Našli jsme několik soch. Skutečně několik velmi vzácných. Občas jsou zasypány tak, že je to uchránění před erozí. Je to potvrzení. Samozřejmě.

Ale už ty lebky nám říkají totéž. S našimi měřicími přístroji a holopromítačkami je dokážeme pokrýt svalovinou. Můžeme je zpodobnit - jako živé. Chcete to vidět?“

Desanovy rty se pomalu pohnuly.

„Ne.“ Jediné slovo. Zbabělé slovíčko. „Později. Takže tohle bylo jedno místo - Stále ještě jste mě nepřesvědčila o pravdivosti svého tvrzení, doktorko. Lituji.“

„To místo. Svět původu. Mnohovrstevnatý svět. Poslední vrstva je bohatá na artefakty z jednoho období, jedné celosvětové civilizace. Pak mlčení. Druh vymizel. Vrstva za vrstvou jen zkáza. Miliony let geologických údajů -“

Gothonová obešla stůl, sedla si na protější židli, odsunula několik kostí a opřela se lokty o stůl. Její zelené oči vypadaly v jasném světle poněkud vodově, kolem rtů měla síť vrásek a tvář jemně popraskanou jako prastarý zaschlý jíl.

„Statistika, lorde Desane. Mluví k nám suchá statistika, čísla nám řeknou, kde leží střediska objevených nalezišť, informují nás o jejich složení, výrobních procesech, které Prastaři znali - a nenašli jsme žádný důkaz o tom, že by ovládli výrobu a užití moderních materiálů. Žádný materiál, který považujeme za samozřejmý, žádné kovy, které by vydržely -“

„Ale možná, že objevili nějaké nové výrobní procesy, hmoty, které s časem dokonale mizí. Možná ty druhé materiály vyvinuli až ve vesmíru.“

„Technologie mají svá stádia, čísla, suchá, zaprášená čísla. Výskyt a četnost objevů, čísla a nádoby - vždycky jsou to nádoby, lorde Desane, a kameny, které jsou téměř věčné a pak sama existence meteoritů - nepopíratelná skutečnost, že sem dopadaly meteory. Nedokázali jsme snad my uchránit náš svět tohoto nebezpečí? Dokázali, a to snad půlstoletí předtím, než jsme odletěli.“

„Jsem si jist, že si to pamatujete, doktorko Gothonová. Jsem si jist, že jste v tomto směru proti mně ve výhodě. Ale -“

„Vidíte důkazy. Chtěl byste se držet svých nadějí. Ale zbývá nám jen jedna otázka - ne, dvě. Je tohle ta rasa, která vypustila sondu? Odpověď zní - ano. Nebo tady vývoj a náhoda spolupracovaly až přespříliš. Je to jediný svět, který obývali? To je nade vši pochybnost. Jestliže byly nějaké artefakty na čtvrté planetě, odvály je bouře a jsou ztraceny.“

„Ale mohou tam být.“

„Ale je jich jen velmi málo. Nevykazují žádný vývoj, lorde Desane. To je klíčová věc. V těch hmotách a materiálech není nic podstatného. To nebyla civilizace meziplanetárních letů. Vysílali své pomalé sondy bez posádky, plné kamer a robotických očí - ale ne kvůli nám. To jsme vždycky věděli. Zachycovali jsme jen náhodné předměty. Obyčejné trosky vyplavené na pláž.“

„To bylo úmyslné!“ zasyčel Desan. Trásl se, obklopen vědci, osamělý věřící uprostřed tichého kacířství této místnosti.

„Doktorko Gothonová, vaše výjimečné postavení - je postavením založeným na důvěře, na hluboké důvěře. Prosím vás, abyste uvážila následky, které -“

„To mi vyhrožujete, lorde Desane? Jste tady proto, abyste mě umlčel?“

Desan se zoufale rozhlížel a uvědomoval si náhlé ticho, které v místnosti zavládlo. Tichý cvakot nástrojů a pomůcek umlkl. Upíraly se na něj oči. „Prosím.“ Snažil se pohledy oplácet. „Přijel jsem sem, abych nasbíral údaje. Očekával jsem jednoduchou schůzku, několik setkání s vědeckými pracovníky - předpokládal jsem, že věci v klidu probereme -“

„Uvedla jsem vás do obtížné situace. Přemýšlíte o tom, co by se stalo, kdybych upadla do nepřízně lordů-soudců.

Uvědomuji si sama sebe jako instituci, lorde Desane. Pamatuji Desana Dase. Pamatuji odlet, původních pět lodí.

Probudila jsem se během čtyř z vašich pěti inkarnací. A to nemluvím o množství inkarnací lordů-soudců.“

„Nemůžete je nebrat v úvahu! Dokonce ani vy - prosím vás, doktorko Gothonová, mějte s námi trpělivost!“

„Mě trpělivosti učit nemusíte, Desane-Pět.“

Křečovitě se otřásl, přestože se na něj Gothonová usmála tím jemným, odzbrojujícím úsměvem. „Musíte mi dát fakta, doktorko, ne vyprávění o mystické komunikaci s krajinou. Lordi-soudci berou na vědomí, že toto je svět původu.

Ujist'uji vás, že kdyby tomu tak nebylo, nikdy by nevěnovali tolik času vytvoření zdejší základny.“

„Ale lorde, ten energetický systém sondy, tak dlouho mrtvý - k čemu měl - a mohl - skutečně sloužit, ne-li k tomu, aby se s jeho pomocí prozkoumalo něco, co máme v blízkosti? To musí připustit i skalní odpůrci. A co jim bylo nejbližší?

Jejich vlastní planetární soustava. No tak, já jsem viděla originál sondy a plakety s poselstvím. Dotýkala jsem se jich vlastníma rukama. Byla to primitivní záležitost, navržená k tomu, aby prolétla jejich sluneční soustavou - což oni sami udělat nedokázali!“

Desan zamrkal. „Ale záměr -“

„Ach. Záměr.“

„Říkáte, že stojíte v krajině a snažíte se myslet jejich mozkiem. Dobrá, doktorko, použijte tu dovednost, o které mluvíte. Co měli Prastaři v úmyslu? Proč vyslali sondu a vložili do ní poselství?“

Staré oči zamrkaly, hluboké, chladné a ublížené. „Je to věštecké poselství, lorde Desane. Poselství do temnot jejich vlastní budoucnosti, necílené, nezaostřené. Bez odpovědi. Bez naděje na odpověď. Známe délku jejího putování. Osm milionů let. Obrací se všeobecně k celému vesmíru. Ta sonda vzlétla a nedlouho potom se odmlčeli - a hloubka tohoto vyschlého prашného jezera, lorde Desane, je osm a čtvrt milionu let.“

„Tomu bych nevěřil.“

„Vzniklo před osmi a čtvrt milionem let, lorde Desane. Zastihla je nějaká pohroma, pohroma náhlá, která během jednoho století, možná desetiletí po vypuštění sondy, postihla celou planetu. Možná, že přišla z nebe, ale nejspíše to byla katastrofa atomová, kterou způsobili sami. Byli v tom choulostivém stádiu. Destrukce velkých středisek je náhlá a jen v jedné vrstvě. Zkáza v místech s hustým obydlím. Stopové prvky. To říká statistika. Byla to atomová zkáza, lorde Desane.“

„To nemohu přijmout!“

„Řekněte mi, vesmírný poutníku, znáte, znáte působnost počasí? To, co dokáže napáchat dopad meteoru, to zvládne atomový výbuch se stejnou efektivností. Nemluvím o radiaci, která by sama o sobě zahubila miliony. Nemluvím o zničení center vlád. Mluvíme o všeobecné katastrofě; slunce mizí v prašných mračnách, oceány a jezera se dusí v narušeném cyklu fotosyntézy během zimy, kdy slunce nevychází, a to vše ničí potravinový řetězec od základny vzhůru.“

„Nemáte důkaz!“

„Celoplošná platnost, zničení všech obývaných míst. Je možné, že už byli schopni odvrátit nebezpečí meteorů. To je otázka pro diskusi. Ale pro mě současné zničení obývaných míst naprosto bez pochyby potvrzuje teorii atomové katastrofy. Statistika, nádoby a nestranná čísla, lorde Desane, nás odsuzují k této odpovědi. Otázka je zodpovězena. Tady nezůstali potomci, nedošlo k útěku z této planety. Ještě předtím, než dopadl tenhle meteorit, zničili sami sebe.“ Desan opřel bradu o sepjaté ruce. Bezmocně zíral na doktorku. „Lež. To chcete říci? Že jsme se honili za lží?“

„Je to jejich vina, že je tolik potřebujeme?“

Desan se zvedl a s nesmírným úsilím zůstal stát. Gothonová zůstala sedět, jen k němu zvedla ty hrozné tmavé oči. „Co uděláte, lorde-navigátore? Umlčíte mě? Stará žena začala být konečně na obtíž; později probudíte můj klon a řeknete mu - copak lordi-soudcové rozhodnou, aby se mu řeklo?“ Gothonová mávla rukou a gestem zahrnula všechny v místnosti, těch několik párů živoucích očí uprostřed chladných černých důlků. „S Bothogim uděláte totéž... se všemi, kdo mají klony - ale co zbytek osazenstva? Kolik bude stát umlčet nás všechny?“

Desan se roztřeseně rozhlédl. „Doktorko Gothonová -“ Opřel se rukama o stůl a podíval se doktorce do očí, „vy se ve mně mýlíte. Naprosto se ve mně mýlíte - lordi-soudci ovládají stanici, ale já ovládám loď, já a moji lidé. A já nemám nic podobného v úmyslu. Přiletěl jsem domů -“ nezvyklé slovo se mu zadrhlo v krku. Zapřemýšlel o něm, zvažoval ho a nakonec ho přijal v emocionálním smyslu slova, „- domů, doktorko Gothonová, po stovkách let pátrání, abych se tady setkal s vašimi argumenty a našel rozkol.“

„Obvinění z rouhání -“

„Nedovolí si obvinít z něčeho takového vás.“ Trpce se zasmál. „Proti vám nemají žádný argument a vy to dobře víte, doktorko Gothonová.“

„Proti jejich násilí, lorde-navigátore, nemám obranu.“

„Ale našla by ji,“ pronesl doktor Bothogi.

Desan se obrátil a rychle přeskočil pohledem od tvrdosti v zelených Bothogiho očích k ještě tvrdšímu kameni v doktorově ruce. Pak se znovu předklonil a přestal si chránit záda. „Doktorko Gothonová! Dovolávám se vás! Jsem váš přítel!“

„Kdyby se jednalo jen o mě,“ odpověděla doktorka Gothonová, „tak bych se vůbec nebránila. Ale jak říkáte - oni proti mně nemají jediný argument. Takže to musí být neštěstí - lordi-soudcové musí umlčet všechny, že? Z téhle základny nesmí zůstat vůbec nic, že? Možná už vychýlili z dráhy nějaký ten asteroid nebo dva a dali jim ten správný kurs. Pod nějakou záminkou pravděpodobně umlčí tenhle starý svět navždy - to znamená mě i všechny ostatní pozůstatky. Nejbezpečnější je vždycky uctívat ztracené pozůstatky a vzdálené mrtvé, nemám pravdu?“

„To je absurdní!“

„Možná, že se rozhodli pospíšet si ještě víc, teď, když sem dorazily vaše lodě a jejich soud je zpochybněn a v sázce. Oni mají k dispozici atomovou energii, lorde-navigátore. Mohou váš raketoplán zneškodnit soustředěným paprskem. Pak vás jednoduše přepíší na seznam ztrát - účet za kacířství. Věc vytržená z kontextu? Kdo ví? Koneckonců, všichni lordi jsou okamžitě nahraditelní a kapitáni jsou zvyklí poslouchat lordy-sudí, tedy těch několik, kteří bdí, nemám pravdu? Jestliže dokáží vyhrožovat někomu, jako jsem já, jaké ohledy při uskutečňování svých plánů budou brát na páteho lorda-navigátora? A najednou bude třeba si s těmi plány pospíšet.“

Desan zamrkal. „Doktorko Gothonová - já vás ujišťuji, že -“

„Jste-li opravdu můj přítel, lorde-navigátore, pak doufám, že přežijete. Roboti jsou jejich, chápete? Mají dostatečné energetické zdroje pro vyslání informací k AI na základně. Z komunikačního střediska se informace přenášejí na kosmickou stanici a tedy lordům-soudcům. Tahle místnost je bezpečná před jejich nasloucháním. Tady nás neslyší.“

„Nemohu uvěřit takovým obviněním. Nedokážu je přijmout jako -“

„Je vražda tak nová?“

„Tak pojďte se mnou! Odleťte se mnou raketoplánem, budeme je konfrontovat -“

„Doprava ke kosmodromu patří jim. Nedovolili by to. Dopravní AI by neposlechl. Letouny mají součásti AI. Nikdy bychom nedorazili na kosmodrom.“

„Moje zavazadla, doktorko Gothonová, moje zavazadla - moje kom-jednotka!“ A Desanovo srdce pokleslo, když si vzpomněl na obslužné roboty. „Mají ji oni!“

Doktorce se na tváři objevil slabý pobavený úsměv. „Ó vesmírný poutníku. Tolik vědců pohromadě a že bychom nedokázali takovou věc vyrobit? My máme komunikační jednotku. Tady. V této místnosti. Zničili jsme jednu. Zničili jsme další. Jsou registrovány jako porouchané. Co je jedna další troska navíc, na téhle ubohé planetě? Chtěli jsme se spojit s loďmi, s vámi, lorde-navigátore, až se vrátíte. Ušetřil jste nám práci a obtíže. Sněhl jste se z nebe jako blesk. Jako ti ptáci, které jste nikdy neviděl, můj ve vesmíru zrozený pane, snášející se na kořist. Všechny ty porady, spěch, který

jste musel vyvolat na stanici - jestli mají lordi-soudcové skutečně v plánu, co předpovídám. Gratuluji vám. Ale kdybyste věděl, že máme vysílač - a váš raketoplán sedí na planetě stejně zranitelný jako tahle budova - co byste udělal, lorde-navigátore, zvláště když oni kontrolují satelitní spojení?“

Desan klesl do židle. Upíral pohled na Gothonovou. „Vy jste mě nikdy neměla v úmyslu zabít. To všechno jste zaranžovala jen proto, abyste mě dostala na svou stranu.“

„Chovala jsem tajně tu naději, to je pravda. Zнала jsem vaše předky. Znáám také vaši osobní pověst - muž, který spaluje své roky jeden za druhým, jako kdyby neměly konce. Ne jako naši předkové. Co jste vlastně zač, lorde-navigátore? Fanatik? Posedlý člověk? Kde je vaše místo v tomhle všem?“

„O čem mě to -“ Hlas měl drsný a cizí. „O čem se mě to pokoušíte přesvědčit, doktorko Gothonová?“

„O tom, že byste nás měl zachránit před lordy-soudci. Zachránit pravdu!“

„Pravdu!“ Desan zamával rukou v zoufalém gestu. „Já vám nevěřím, nemohu vám věřit, a vy mi tady vyprávíte o spiknutích, která jsou právě tak neuvěřitelná jako vaše výzkumy a pokoušíte se mě zatáhnout do své politiky? Snažím se najít cestu, kterou se Prastaří kdysi vydali - jedinou stopu, jeden artefakt, který by nám určil směr -“

„Třeba novou plaketu?“

„Vy má slova zlehčujete. Cokoliv. Seběmenší údaj o tom, kudy se vydali. A oni se někam skutečně vydali. Vaše čísla a statistiky mě nepřesvědčí. Ty nedokážou zachytit nepředvídané a nevypočitatelné.“

„Takže budete pokračovat v pátrání - v pátrání po něčem, co nikdy nenajdete. Budete dál sloužit lordům-soudcům. Oni s vámi jistě budou spolupracovat. Dovolí vám prozkoumat a opustit tenhle svět... po velké katastrofě. Po neštěstí, které zahubí nás i všechny záznamy. Bude to asteroid. Kdo jiný než roboti mapuje jejich kurz? Kdo ví, jak blízko už se některý z nich v tomto okamžiku nachází?“

„Lidé by přece poznali, že to byla vražda! Nepodařilo by se jim to utajit!“

„A já vám říkám, lorde Desane, že tady stačí kdekoliv se postavit, rozhlédnout se a položit si otázku, co by bylo na tomto místě zcela přirozené? V tomto kráteru posetém, zničeném světě, v tomhle chaotickém, úlomky zaplněném slunečním systému - nebyla by nehoda zaviněná chybou při těžbě na nějakém meteoritu mnohem přirozenější než atomový výbuch? Říkám vám, že když jsme viděli, jak přistává váš raketoplán, mysleli jsme si, že jednáte po dohodě s lordy-soudci.“

Že třeba máte v zavazadlech zbraň, kterou roboti úmyslně neodhalí. Ale teď vám věřím, lorde-navigátore. Jste právě tak v pasti jako my. Oni kontrolují vysílače a satelitní spojovací systémy. Co budete dělat? Přesvědčíte lordy-soudce, že je podporujete? Přesvědčíte je, aby vás podporovali oni na další cestě - jako oplátku za to, že jste podporoval vy je?

Možná, že by vám naslouchali a nechali vás jít.“

„Ale ano,“ přikývl Desan. Zhluboka se nadechl a podíval se z Gothonové na ostatní a pak opět na ni. „Můj raketoplán je můj. Jsou na něm mí roboti, doktorko. Z mé lodi a z ní programování. Ale budu potřebovat ten vysílač. Požádejte o ochranu mě, pokud si myslíte, že je to tak naléhavé. Důvěřujte mi. Nebo nedůvěřujte ničemu a všichni tady počkáme a zjistíme, jaká je pravda.“

Gothonová sáhla do kapsy a pozvedla malý kovový předmět. Usmála se. Kolem koutků očí se jí vytvořily vějířky vrásek. „Velmi stará věc, lorde-navigátore. Když dnes řekneme klíč, máme na mysli něco úplně jiného, ale nezapomínejme, že já sama jsem starožitnost. Tohle zneškodní roboty. Bothogi. Připojte anténu, odemkněte skříň a uvidíme, co lord-navigátor a jeho raketoplán dokážou.“

„Slyšel vás?“ zeptal se Bothogi a na hladké tváři mu bylo vidět chlapeckou starost. V ruce stále svíral kámen, jako kdyby na něj zapomněl. Nebo se obával robotů. Nebo byl rozhodnut ho použít, kdyby odhalil zradu. „Hýbe se?“

„Ujist'uji vás, že se pohybuje,“ Desan vypnul vysílač. Zhluboka se nadechl, zavřel oči a v duchu viděl, jak se raketoplán - stříbrný klín, který rozpíná křídla - zvedá a míří k nebesům. Smrtelně nebezpečný, pokud na něj někdo zaútočí. Oni na něj ale nezaútočí, nesmí na něj zaútočit. Až zjistí, že raketoplán odstartoval, začnou se nás vyptávat a v té chvíli zjistíme, že to bylo jenom děsivé nedorozumění. Aniž se na kohokoliv podíval, pokračoval: „Zprávy odešly a nic je nezastavilo, navíc jsou slušně chráněny. Lordi-sudí nejsou hloupí, občané; zkoumáme světy s pomocí našich raketoplánů a nejsme zvyklí je ztrácet.“ Otočil se a podíval se na Gothonovou a ostatní vědce. „Zpráva odešla. A protože jsem prozíravý muž, zeptám se: máte dost skafandrů pro všechny přítomné? Byl bych pro to, aby se do nich osazenstvo stanice obléklo. Pro případ nehody.“

„Poplach,“ řekla okamžitě doktorka Gothonová. „Neothu, vyhlašte poplach.“ A když se starší pracovník pohnul, dodala: „Stav pohotovosti, hrozba ztráty tlaku v kopuli. Tohle roboty zmate. Všichni zaměstnanci do skafandrů, všichni roboti hledají poškození. Souhlasím, všichni do skafandrů!“ Rozezněl se poplašný signál, přerušovaný jek odněkud shora. Desan podvědomě zvedl pohled k lhostejnému bílému stropu - temnota, temnota všude tam, kde raketoplán dosáhl slaboučkého modrého okraje vesmíru. Na stanici už vědí, že tady dole je něco ve velkém nepořádku. Měli by začít pátrat. Měli by okamžitě začít pátrat na povrchu planety -

Vědci odemkli další skříň. Vytahovali skafandry, ne jen dva tři, určené pro nouzové opuštění kopule, ale větší počet promyšleně uložených obleků. Zdálo se, že laboratoř je zdrojem obranných pomůcek, tajně vybavenou pevností, která páchla spiknutím prorůstajícím celou základnou, zahrnujícím celý personál, jednoho každého člověka.

Zamrkal, když mu nabídli skafandr, uši mu zaléhaly řevem sirény. Podíval se do očí doktora Bothogiho, který mu ho podával. Nikdo se neozve, nikdo z lordů-sudích nebude pátrat. Začínal si to uvědomovat zcela jasně, viděl to pohledem lidí, které měl kolem sebe, a nebyli to ani náměsíčníci ani lidé, kteří by si vymýšleli nesmysly. Pravda. Řekli mu svou pravdu a věřili jí, tak jak jí věřila celá základna. A lordi-sudí jejich pravdu prohlásili za rouhání.

Srdce mu začalo znovu pravidelně bít. Věci znovu dávaly smysl. Ruce se vzpamatovaly, vzpomněly si na známé pohyby, začaly mu oblékat skafandr, uzavírat známé švy.

„Nezapomeňte, že v kanceláři kontrolora máme jedno AI,“ upozornil jeden ze starších vědců. „Mám klíč.“ „Co budou dělat?“ zeptal se jeden mladší vědec s poplašeným výrazem. „Mohou nás tady zasáhnout staniční zbraně?“ „Na rychlou akci je stanice příliš daleko,“ řekl Desan. „Je to příliš daleko na paprsky a rakety jsou dost pomale.“ Srdeční tep se mu ještě více uklidnil. Obklopoval ho skafandr, to pro něj byl známý pocit; kdesi číhaly nepřátelské světy a zbraně, to byla známá půda. Usmál se. Nebyl to příjemný úsměv, jen rty se maličko stáhly a odhalily dlouhé bílé zuby.

„A ještě jedna věc, mladí občané, lodi, které mají oni k dispozici, jsou dopravní. Těžební. Ty moje jsou lovci. Velmi lituji, že musím přiznat, že posledních dvě stě tisíc let máme na palubě zbraně a moje posádky znají své povinnosti. Jestliže lordové-sudí zaútočí na můj raketoplán, bude to jejich chyba. Pomozte někdo doktorce Gothonové.“

„Už jsem na to přišla, mladý muži.“ Gothonové se podařilo uzavřít límec skafandru. „Zacházela jsem s těmi věcmi déle než -“

Někde v povzdálí zaduněl výbuch. Gothonová zvedla hlavu. Všichni ztuhli. Hukot ve vzduchotechnice utichl.

„Kyslíkový systém -“ vykřikl doktor Bothogi. „Čert aby je proklel!“

„No, my už jsme to udělali,“ prohodil chladně Desan. Nespěchal. Každou z posledních operací utěšňování obleku prováděl s neobyčejnou pečlivostí. Prošel mnoha a mnoha výcviky; toto bude příklad pro mladé: lord-navigátor, děti, vám ukazuje, jak je zručný. Dávejte pozor. „A od lordů-sudích jsme právě dostali požadovanou odpověď. Musíme se dostat k vysílacímu AI středisku a vypnout ho. Nesmíme tady připustit žádnou paniku. Předpokládejme, že můj raketoplán právě opustil atmosféru planety -“

- dobrá, předpokládejme, že se dostal nad ta šedá oblaka, nad hrůzupovrchu, stříbrná jehla namířená do srdce lordů-sudích.

Poplach, poplach, bude ječet. Poplach, poplach, poplach - S vysíláním, které se nemusí spoléhat na satelity, s poselstvím, které se objevuje najednou silné vlně. Osazenstvo planety je v nebezpečí. A teď vysílá něco, co lord-navigátor doufal, že nebude muset vysílat nikdy. Řadu čísel v syntaktickém rytmu: zrada, lordi-sudí jsou zrádci, přispěchejte na pomoc a zachraňte - poplach, poplach, poplach.

- zoufalý výkřik ze světa plného prachu; místa lebek, hrobu hledání. Zrada, poplach, poplach, poplach!

Desan nebyl muž násilí, rozhodně tak o sobě samém nikdy neuvažoval. Byl pátračem, mužem, který byl na dlouhé výzkumné cestě.

Neznal jistotu. Uvěřil ženě staré čtvrt milionu let, protože ... protože Gothonová byla Gothonová. Začal křičet „zrádce“ a dovolil, aby se rozpoutal zmatek a přitom věděl, že zrádcem by mohla být právě tak dobře tato stará žena s jemnými očima, sběratelka lebek.

Ó, Gothonová, zeptal by se, kdyby se odvážil, kdo z vás je falešný? Přinutit lordy-sudí, aby podnikli akt násilí, který by je odsoudil - je to to, co si přejete? Čtvrt milionu let nepřerušeno života. Co je proti tomu mých pět vtělení - jen obyčejná genetická rezonance bez paměti. Jsem bezradný, neboť nedokážu pochopit vaši perspektivu.

Naplánovala jste to před tisícem let nebo před deseti tisíci lety?

Skutečně dovedete stát na tomto místě a myslet mozkiem tvorů, kteří vyhnuli dříve, než jste se narodila? Dokážete držet v ruce jejich lebky a myslet jejich myšlenkami?

Bylo to důležité před osmi miliony lety?

Byla to, je to - děšivá hrůza - chyba na obou stranách?

„Lorde Desane,“ Bothogi mu položil ruku na rameno. „Lorde Desane, máme univerzální klíč. Máme zbraně. Čekáme, lorde Desane.“

A vysoko nad nimi holocaust.

* * *

Byl to jen služební robot. Nebyl informován. AI, který ovládal základnu z ředitelské kanceláře, naopak byl. Bojoval s nimi zavřenými dveřmi, pouštěním nedýchatelné atmosféry a to vše k zámutku ředitelky -

„Tragédie, čirá tragédie,“ Bothogi stál u malého otlučeného skeletu stroje na okrovém písku před budovou. Ze zařízení zajišťujícího udržování životních podmínek se ke kopulím valil dým, vzduch planety vnikal dovnitř a míchal se se vzduchem ústřední kopule - prvním záškodnickým aktem AI dopravníku bylo to, že plnou silou narazil do umělohmotné stěny kopule. „Tak oni se rozhodli na tomhle světě volně rozšířit mikroorganismy - ti zatracení, nafoukaní hlupáci!“

Ale Desan se nebál mikroorganismů. Báł se AI dopravníku, osmikolové obludy, která se právě připravovala znovu zaútočit na hibernační zařízení. Bylo by opatrnější zůstat uvnitř v uzamčené místnosti se zbytkem vědců a doufat v záchranu zvenčí, ale pak by AI znovu a znovu útočil proti plastickým stěnám. Živé cíle ho odvedou od spicích, bezmocných klonů - Gothonové nejmladší a Bothogiho a ještě tuctu klonů dalších starších vědců.

Jenže upoutávat pozornost transportéru bylo čím dál tím těžší.

Hodinu za hodinou uhýbali neohrabaným útokům a prchali před ním ve skafandrech. Několikrát se jim podařilo drobně ho poškodit, zatímco ostatní vědci se snažili přijít na něco, co by dopravník zpomalilo nebo docela zastavilo. Dopravník teď pokulhával, protože měl kolem pravého zadního kola namotán obrovský kus lesklého kovového drátu.

„Čert aby to vzal!“ vykřikla mladá biologka, když ji dopravník zaměřil a vyřít se na ni. Tuhle hru hráli mladí a pohybliví a stárnoucí lord-navigátor, který byl z celé skupiny jediným válečníkem.

Uhnout, uhnout a znovu uhnout. „Snaží se vás rozmáčknot o generátor kyslíku, děvče! Tudy!“ Desanovo srdce zabušilo, když viděl, jak mladá žena v neohrabaném skafandru prohrává závod s transportérem. „Ale k čertu, ta mašina to má všechno promyšlené! Bothogi!“

Desan uchopil průzkumnou kovovou sondu a rozběhl se. „Snažte se to zaměstnat!“ zaječel. Jediné, v co mohli doufat

bylo, že odlákají pozornost stroje.

Dopravník se skutečně obrátil k nim, motory zavyl, hadovité články těla se zableskly a osmikolový podvozek vyhodil do vzduchu spršky hlíny. „Utíkejte, lorde!“ slyšel za sebou Bothogiho hlas. Dopravník se stále ještě obracel, teď zamířil k nim a když dospěl na vrchol dalšího oblouku, postava v bílém skafandru po něm hodila kámen, aby znovu odlákala jeho pozornost.

Útočil na ně neustále. AI. Osmikolový inteligentní stroj s pružným tělem, který náhle dospěl k názoru, že se choval špatně, změnil program a odmítal se dát vyrušit. Juggernaut s tlakovými okny, který sledoval každý jejich pohyb. Byl blíž a blíž. „Senzory!“ vykřikl Desan a pokusil se na jemném prachu uskočit. Uklouzla mu noha, ale stačil se včas narovnat, sevřel sondu a namířil ji přímo do shluku čidel umístěných pod předním oknem.

Bumm! Šedivá obloha zmodrala, Desan upadl na záda a klouzal po písku, zatímco po každém boku mu vířily prach obrovské balonové pneumatiky.

Skafandr, pomyslel si s hrůzou vlastní každému kosmonautovi, zatímco byl pomalu vtahován pod obrovský AI a každý kloub a nerv mu pulsoval v důsledku úderu mnoha voltů, v nichž se po nárazu kovové tyče vybil akumulátor stroje.

Pak všechno začalo vypadat velmi mírumilovně, protože všude kolem ustal veškerý pohyb. Ležel nehybně, upíral oči k rezavě modré obloze a měl pocit, že je křížována stříbrnou nití.

Přicházejí, pomyslel si a vzpomněl si na svůj nejstarší klon, který v klidu spal, vybaven dokonalým vzděláním, ve věku dvaceti let. Je to půvabný chlapec. Čas od času s ním hovořil. Ubohý chlapče, titul je teď tvůj. Staneš se lordem. Tvůj předek byl hlupák -

Přes tvář mu přeletěl stín. Nad obličej se mu sklonila jiná tvář stíněná skafandrem. Na hrudi ucítil váhu.

„Slezte,“ řekl.

„On žije!“ vykřikl Bothogiho hlas. „Doktorko Gothonová, on stále ještě žije!“

Svět neměl více jizev než předtím - byl rudý a okrový tam, kde ho nehalila prachová mračna. Řasy pokračovaly ve svém boji v moři, přílivových jezírcích, jezerech a řekách, za účasti těch mikroskopických doplňků, které unikly z rozbité kupole. Hmyz a červi pokračovali ve slepé cestě k vesmíru, dominantní životní formy této krátery poseté koule.

Výzkumná stanice byla opravena a znovu plně funkční.

Desan se z paluby své lodi díval na planetu. Vísela jako koule v holotanku pod jeho velitelskou stanicí. Stačilo mávnout rukou a objevila by se před ním nekonečná temnota vesmíru nebo světlý poseté obrysy deseti stíhacích lodí, které se nedávno vrátily z temnoty kosmu a nyní byly připraveny vydat se na další cestu, aby pokračovaly v Hledání. Lesknoucí se rybí tvary se objevovaly a mizely v pomyslném černém oceánu. Na trupy lodí už svítila celá řádka sluncí, ale toto slunce je vidělo při odletech častěji než kterékoli z ostatních.

Domov.

Vesmírná stanice se vracela ke svým funkcím. Mrtvá těla byla odevzdána tomu slunci, ke kterému Hledání tak dlouho směřovalo. Velení Hledání teď leželo jen v rukou lorda-navigátora - díky nepředvídaným okolnostem, na jejichž základě najednou odstoupilo všech pět lordů-sudích současně. Jejich klony zatím nebyly oživeny a nezačaly tedy vládnout.

„Na to probudit nové lordy-sudí bude čas později,“ řekl Desan, „nejlépe, až se při našem pátrání dostaneme k některému z dalších světů. O této události je budeme informovat jako o historii.“

Což vyřídím osobně, pomyslel si. Vřhl pohled na dvacetiletého Desana Šest a mladík mu pohled vážně oplatil. Stejnou tvář viděl Desan v zrcadle, když se před dvaatřiceti lety probudil.

„Lorde-navigátore?“

„Probudíš svého bratra, až odletíme, Šestý. Hned potom. Já zůstanu po většinu cesty vzhůru.“

„Vzhůru, pane?“

„Přesně tak. Jsou tady jisté věci, nad kterými bych chtěl, abyste se zamysleli. Rád bych mluvil s tebou a Sedmým současně.“

„O lordech-sudích, pane?“

Desan při tomto předpokladu pozvedl obočí. „Je vidět, že ty a já jsme velmi dobře sladění, Šestý. Dočkáš se mnoha úspěchů ještě mladý. Mrzí tě, že jsi u těch posledních událostí nebyl?“

„Ne, lorde-navigátore! Ujišťuji vás, že ne!“

„Dobrá úvaha. Měl jsem to vědět. Teď běž na své místo, Šestý. Buď vděčný, že se nemusíš potýkat současně s povinnostmi lorda a pěti novými lordy-sudími a zabývat se posledním náboženským rozkolem.“

Desan se pohodlně opřel v křesle, mladík přešel velitelský můstek a usadil se do řídícího křesla vedle kapitána.

Lord-navigátor nebyl pouhou figurkou. On skutečně velel sedmdesáti lodím Hledání včetně kapitánů a posádek. Ať si ten chlapec vyzkouší, co dovede. Desan měl samozřejmě v úmyslu jeho rozhodnutí kontrolovat. Se zamrknutím se opřel o jednu ruku - elektrický úder, který ho srazil na záda mezi pneumatiky dopravníku AI, ho zachránil před mnohem horším osudem, než byla zlomená ruka a noha, a lékařský personál už se o něj postaral. Končetiny už byly téměř zahojeny, teď na nich nosil jen lehký obvaz, aby si je chránil. Stejně obvázána měl i pochroumaná žebra, která mu působila mnohem více bolesti než ostatní zranění.

Komplexní pátrání skutečně odhalilo tři asteroidy vychýlené z dráhy, tři kursy, které počítače stanice nezaznamenaly a byly by až do poslední chvíle unikaly všeobecné pozornosti, nebýt skutečnosti, že na příkaz lorda Desana začala provádět nezávislá měření výpočetní střediska jednotlivých lodí. Asteroidy byly potom odchýleny bezpečným směrem.

Ztráty. Zkáza. Boj mezi členy Hledání. Vina lordů-sudích byla jasná a neoddiskutovatelná.

„Lorde-navigátore,“ obrátil se k němu spojovací důstojník, „odpovídá doktorka Gothonová.“

Sbohem, řekl doktorce Gothonové. Odmítám přijmout vaši teorii, ale vynaložím veškerou energii, abych dokázal teorii

svou. Každý, kdo by se chtěl přidat k vám, může zůstat na stanici. Máme nějaké dobrovolníky. Nesnažím se je pochopit. Ale vy jim můžete důvěřovat. Buďte si jistá, že lordi-sudí dostanou patřičnou lekci. Já sám jim ji udělím. Ani jeden člen vašeho týmu nebude žádným způsobem ohrožen, a to tak dlouho, dokud můj vliv potrvá a osobně na to dohlédnu. Můžete se znovu uložit ke spánku a byl bych rád, kdybychom se před koncem našich životů ještě alespoň jednou setkali.

„Přepojte ji,“ přikázal Desan, potěšen a zvědav na doktorčinu odpověď. Zapnul komunikační systém a za uchem se mu ozvalo implantované elektronické zařízení. Nejdřív zaslechl charakteristické zapípání, několik základních vět spojovacího protokolu a pak tichý doktorčin hlas. „Lorde-navigátore.“

„Slyším vás, doktorko.“

„Děkuji vám za váš citlivý vzkaz. Přeji vám hodně štěstí. Přeji vám všechno nejlepší.“

Plaketa byla umístěna přímo před ním na kontrolním panelu. Před miliony let byla z tohoto světa vyslána maličká sonda, která nesla její originál. Dva stojící nazí cizinci, jeden s pozvednutou rukou. Řada částečně nečitelných obrazů stále ještě stačila, aby přes staletí dovedla Hledání k této planetě. Sonda, která nesla pozdrav. Staletí mrtvé kamery a jednoduché přístroje.

Zdravíme, cizinci. Pocházíme z tohoto místa, z tohoto slunečního systému.

Hleď, toto je ruka, končetina tvůrce - tu budeme mít společnou.

Obrazce. Řeč vědění. Nemáme z vás strach, cizinci, kteří to vidíte, ať jste, kdo jste.

Moudří hlupáci.

Před dávnými a dávnými lety byla doba, kdy se je podobní hlupáci vydali hledat... v nekonečné hvězdné poušti.

Hlupáci, kteří zoufale potřebovali důkaz, tenkrát před tím čtvrtmilionem let, že nejsou sami. Našli jediný prachem pokrytý cizí artefakt, tak dlouho plující osamoceně vesmírem.

Zdravíme, říkal.

Jeho výrobci, círumilovní Prastaři, se stali legendou. Stali se cílem a inspirací.

Vše pohánějící neodbytné proč zachránilo druh, odvrátilo ho od války a přivedlo ke hvězdám.

„Teď mluvím velmi vážně - doufám, že se budete věnovat odpočinku, doktorko - a uchováte si několik let života pro ještě nenarozené.“

„Probudila jsem svou nejstarší. Ztratila jsem iluze o nesmrtelnosti, lorde-navigátore. A ona doufá, že se s vámi setká.“

„Stále ještě můžete opustit tento svět a vydat se na cestu s námi.“

„A hledat s vámi mýtus?“

„Žádný mýtus. V tom se neshodneme. Doktorko, doktorko, k čemu bude vaše přítomnost na této planetě dobrá? Co když máte pravdu? Pak je to slepá ulička. Co když se mýlím já? Nikdy nepřestanu hledat. Nikdy nebudu mít jistotu.“

„Ale my známe jejich potomky, lorde-navigátore. My, jsme to my. My jsme rozšířili legendu o nich od hvězdy ke hvězdě. Stali se pohádkou. Pradávní. Průkopníci. Stovky civilizací už převzaly tento mýtus. Stovky civilizací prožily životy v této víře a rozšířily ji na mnoho dalších. A co kdybyste je skutečně našel? Poznal byste je teď, ve stavu, kam je vývoj dovedl? Možná, že už jsme se s nimi setkali, na některém z těch světů, které jsme navštívili, ale nepoznali jsme je.“

Byla to ironie. Jemný humor. „Možná tedy,“ odpověděl jí na oplátku Desan, „zjistíme, že stopy znovu vedou domů.“

Možná jsme skutečně jejich děti o osm a čtvrt milionu let starší.“

„Ó, tvůrce mýtů. Konej svou práci, vesmírný poutníku. Před nit z legend. Vyprávěj pověsti rasám, se kterými se setkáš. Osvětli jimi vesmír. Vkládám v tebe svou důvěru. Cožpak nevíš, že zatímco tento svět je všechno, co jsem chtěla najít já, ty, dítě cest, potřebuješ mnohem víc? Pro tebe je Cesta Hledáním. Loučím se s tebou. Šťastnou cestu. Nic není dokonalou pohromou. Tady se rovnice změnila. Některé její členy mají jiné hodnoty díky mikroorganismům, které unikly. Bothogi přestal truchlit a začal se zabývat novými myšlenkami, které se týkají této skutečnosti. Jeho rybníčky s řasami možná teď zrodí úplně jiný druh - přídavek proteinu v genetickém řetězu tady a tam - kdo ví, co ty změny přinesou? Tentokrát trochu jiné naprogramování, možná.“

Šťastnou cestu tobě, lorde-navigátore. Hledej své Prastaré pod jinými slunci. My počkáme na jejich potomky tady, pod tímto sluncem.“

Přeložil Jan Kantůrek